# Cursus Jesaja

## (15) Jesaja 50–51

Driebergen, 9 januari 2018

Willem J. Ouweneel

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Jesaja 50-51*

*Jesaja 50-51*

De ‘moeder’; derde profetie over de Knecht des Heren; de zeven oproepen

Onderverdeeld:

I. Jes 50:1–51:3 (1e les)

II. Jes 51:4-23 (2e les)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Jesaja 50:1*

49:22–50:3 *drie korte Godsspraken:*

(1)49:22v heidenen komen Israël helpen

(2) 49:24-26 de buit ontrukt aan de machtige tegenstander

(3) 50:1-3 ballingschap geen definitieve breuk; God heeft immers geen scheidbrief of verkoopakte afgegeven

Vs1 retorische vragen > kinderen slechts tijdelijk ‘verkocht’ (vgl. 2Kn 4:1; Ne 5:5; Mt 18:25), moeder (= Sion) slechts tijdelijk ’verstoten’ (vgl. Dt 24:1)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *'Uw moeder'*

(a) 'Uw moeder': dochter Sions, aan wie de Judeeërs als kinderen worden toegerekend (vgl. Hs 2:2-13; 4:5)

(b) De 'moeder' van Israël = haar heidense wortels (Ez 16:3,45)

(c) De 'moeder' in Hooglied (1:6; 3:4,11; 6:9; 8:1v,5 moeder van zowel bruidegom als bruid!): voorheen: 'huwelijksband' van God & de moeder (vgl. Jr 2:2); deze band hersteld in de Messias & de dochter/bruid

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Jesaja 50:2v*

Vs2 Gods oproep via de profeet (vgl. de ‘stem van de roepende’ in 40:3; Mk 1:3) > wegens Israëls wanhoop weinig respons (vgl. Ex 6:8)

‘Hand te kort’: onmachtig (vgl. 59:1; Nm 11:23)

Wat God bij de Uittocht kon, kan Hij nóg: o.a. Schelfzee droogleggen (Ex 14:29) (kan ook rivieren in woestijn veranderen, Ps 107:33); stinkende vis: Ex 7:21

Vs3 beschikt over wolken, stormen, zonsverduisteringen

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Jesaja 50:4*

Vs4-11 *Derde profetie over de Knecht des Heren* (vs10)

- 1e: 42:1-7 het is God die spreekt over de Knecht
- 2e: 49:1-9 de Knecht spreekt, God geeft antwoord
- 3e: 50:4-11 *de Knecht spreekt*, v.a. vs10 de H. Geest
- 4e: 52:13–53:12 God eerst, dan Israël over de Knecht

Rasji, Ibn Ezra, Kimchi: knecht = profeet (maar zie vs6!)

N.B. Jesaja = type van de Messias! vgl. bijv. 8:18 (Hb 2:13); 61:1v (Lk 4:18v)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Jes 50:4v*

Vs4 Messias leerling (Gods 'discipel') > Leraar (Ea 7:10) van de 'vermoeiden' (40:29; Mt 11:28); zijn oor:

(1) Ps 40:7 zijn 'oren uitgegraven': zijn *menswording*; vandaar LXX: 'Mij een lichaam toebereid' (Hb 10:5)

(2) Js 50:5 zijn 'oor geopend' (Jesjoea's *leven op aarde*): dagelijks horen naar de stem van God > gehoorzaamheid tot de dood (Fp 2:8; Hb 5:8)

(3) Ex 21:6 zijn 'oor(schelp) doorboord' (na opstanding & hemelvaart: zijn eeuwige *wijding* aan God & zijn volk)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Jesaja 50:6v*

Vs6 de Messias: zijn lichamelijk lijden (niet Jesaja of Israël!): Jesjoea vanaf zijn gevangenneming:

- *rug* gegeseld: Mt 27:26; Mk 15:15
- *wangen* geslagen: Mt 26:67; Mk 14:65 [lett. 'baardharen uittrekken' > vernedering; vgl. 7:20; 2Sm 10:4]
- *gelaat* bespuwd: Mk 10:34 > Mt 26:67; 27:30

Vs7 *gelaat* als een 'keisteen' (vastbeslotenheid): Lk 9:51! 'niet beschaamd': Fp 1:20

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Jesaja 50:8v*

Vs8 ‘Hij is nabij’: Fp 4:5 (in tijd & ruimte)

De Messias zoekt rehabilitatie in een rechtsgeding

Vs8v frappante gelijkenis met Rm 8:31-34!

- de Messias ‘gerechtvaardigd’ (vgl. Jh 16:10; 1Tm 3:16) t.o. tegenstanders (*Hij* was van zichzelf rechtvaardig)
- de zijnen gerechtvaardigd t.o. Satan in het oordeel (*zij* zijn het uit geloof *geworden*)

Vs9b Ps 39:12; 102:27; Hs 5:12 (‘mot’ > verwoesting)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Jesaja 50:10v*

Vs10 nu spreekt de Heilige Geest (d.m.v. de profeet, maar zie vs11c '*mijn* hand') *tot* het volk *over* de Knecht:

- de *Knecht* luisterde naar de Here & vertrouwde op Hem
- Zijn *volgelingen* luisteren naar de Knecht & vertrouwen op de Here (ze zijn het evenbeeld van de Knecht)
- vs11 de *goddelozen* gaan in hun eigen vuur ten onder (= een vuur ontstoken *tegen* de knecht? of zie 66:17 afgoderij?)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Jesaja 51:1–52:12*

*Zeven oproepen (gebiedende wijs) in Js 51:1–52:12:*

(1) 51:1-3 oproep van God aan zijn volk

(2) 51:4-6 oproep van God aan zijn volk

(3) 51:7v oproep van God aan zijn volk

(4) 51:9-16 oproep van de getrouwen aan God (vs9-11) > zijn antwoord (vs12-16)

(5) 51:17-23 oproep van de profeet aan Jeruzalem

Volgende keer: (6) 52:1-10 tot Sion, (7) 52:11v tot Juda

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Jesaja 51:1*

51:1-3 *Eerste oproep:* 'Luister naar Mij': vgl. vs7; eerder in 46:3,12; 48:12; 49:1

Ook de stem van Jesjoea: vgl. Dt 18:15; Mt 17:5

Vs1a 'gerechtigheid najagen':

- *Positie ('staat'):* Gn 15:6 (Rm 4:3-5,9,11,22; Gl 3:6; Jk 2:23) gerechtvaardigd uit geloof
- *Praktijk ('stand'):* 1Tm 6:11; 2Tm 2:22 'jagen' ('je *bent* gerechtvaardigd, *wees* een rechtvaardige')

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Jesaja 51:1v*

Vs1b Abraham dubbel voorbeeld voor Israël (vgl. vs2): positie < > praktijk

Vs1v 2x ‘aanschouwt’ (vgl. Hb 3:1; 7:4)

Israël kwam voort uit de ‘rots’ Abraham & de ‘put’ (of steengroeve?) Sara: door God zelf uitgehouwen & uitgegraven (met kracht! > wonderbaarlijk begin)

Abraham in Js: 29:22 (‘verlost’); 41:8 (‘mijn vriend’); 51:1v (‘uw vader’); 63:16 (‘Abraham kent ons niet’)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Jesaja 51:2*

- Abraham was maar een ‘eenling’, zo zijn de Judese getrouwen maar weinigen > toch zegen
- Abraham (met de onvruchtbare Sara) heeft lang op nageslacht moeten wachten, zo hebben de Judeeërs gewanhoopt over hun nageslacht (vgl. 49:20v; 54:1-3)
- Abraham mocht het Heilige Land zien als ‘Eden’ (Gn 13:10), zo zal Juda Sion zien als ‘Eden’ (vs3)
- In Abraham alle volken gezegend, zo straks in Juda (vs4)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Jesaja 51:3*

Vs3 Sions woestenij wordt als ‘Eden’, haar wildernis als de ‘hof des Heren’ (vgl. Gn 13:10)

Vgl. 58:11 de getrouwen zélf een tuin; vgl. Hl 4:12-15

De heilsgeschiedenis is die van *drie tuinen:*

(a)de hof van Eden (Gn 2-3): het paradijs (vgl. Op 2:7)

(b)de hof van Jozef (Jh 19:41; 20:15): nieuw begin

(c)de hof van het Messiaanse rijk: eindvervulling (Gn 3 > treurnis, toekomst > loflied)

Einde 1e les

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Jesaja 51:4v*

Vs4v *Tweede oproep:* 'Sla acht op Mij, mijn volk/natie':

- *torah* ('onderwijs')
- *misjpat* ('mijn recht' of 'oordeel') > 'licht voor de volken' (vgl. 42:6; 49:6 < Knecht des Heren!)
- *tsèdeq* ('mijn gerechtigheid'; NBG: 'mijn zege' t.a.v. Babel, Perzië & Juda; vgl. zelfde woord in 41:2)
- *jésja* ('mijn heil' = verlossing, vgl. 'Jesjoea')
- 'mijn armen/arm' (= kracht) > oordeel & uitredding

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Jesaja 51:6*

Kimchi: het tijdelijke < > eeuwige (vgl. 2Ko4:18)

- *tijdelijke dingen:* hemel, aarde, haar bewoners (vgl. 42:5): alles ‘vlucht weg’ (2Pt 3:7,10,13; Op 20:11; 21:1)
- *eeuwige [= tot Mess. rijk behorende] dingen:* ‘mijn heil [= verlossing, uitredding], mijn gerechtigheid [vgl. 2Pt 3:13]’ (vs4v > vs7v) (‘mijn woorden’, Mt 24:35)

Gods gerechtigheid zegeviert in de verlossing van de *tsaddiqim* & het oordeel over de *r’sja‘im*

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Jesaja 51:6*

‘Eeuwig’ (*olâm*) verwijst vooral naar de Messiaanse ‘eeuw’ (vgl. vs10 *olamim* = ‘[vroegere] eeuwen’)

Rabbijnse tegenstelling (N.B.: [H]SV vaak ‘wereld’):

•*deze/tegenwoordige eeuw:* Mt 12:32; 13:40; Lk 16:8; 20: 34; 1Ko 1:20; 3:18; 2Ko 4:4; Gl 1:4; 1Tm 6:17; Tt 2:12

•*toekomstige eeuw*: Mk 10:30; Lk 20:35; Ef 1:21; Hb 6:5

In Js: ‘eeuwig’ vooral in 24:5 [55:3; 61:7 verbond]; 35:10 [51:11; 61:8 vreugde]; 45:17 [verlossing]

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Jesaja 51:7*

Vs7v *Derde oproep:* 'Luister naar Mij' (zie vs1): zij die

- Gods gerechtigheid kennen : vgl. vs1,5
- Gods *torah* ('wet, onderwijs') in hun hart dragen: vgl. Ps 40:9; Jr 31:33 < > 2Ko 3:3!

Vs7b tijdens de ballingschap is Israël door de vijand (*ènosj*, slechts 'sterveling'!) gesmaad & beschimpt > voor het *ware* Israël ('o volk') geldt: 'wees niet bang!' (50:10 'vrees de Here!')

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Jesaja 51:8*

Vs8 mot (vgl. 50:9b) & larve zullen de goddelozen ‘opeten’

*Maar:* eeuwig zijn

- ‘mijn gerechtigheid’ (= Gods eigen rechtvaardig handelen, maar ook weerspiegeld in zijn volk; vs 1,7a)
- ‘mijn heil’ (= verlossing) zijn eeuwig (vs6b) (> vs11 eeuwige vreugde voor de vrijgekochten)

Steeds uiteindelijke verwijzing naar het Messiaanse vrederijk (9:6; 45:8; 46:13; 56:1,16v; 61:10; 62:1)!

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Jesaja 51:9a*

Vs9 *Vierde oproep*, nú van de profeet (namens de getrouwen) tot de God van Israël: ‘Ontwaak!’

Vgl. contrast met 50:2: daar moet het volk wakker geschud worden, hier God (vgl. Ps 78:65 wakker uit zijn roes!)

Beroep op de ‘arm’ van God: toonbeeld van kracht (vgl. 48:14; 51:5; 52:10; 53:1; 59:16; 62:8; 63:5,12)

‘Als weleer, als in vroeger eeuwen’: nl. de dagen van de Uittocht: *‘Here, doe alstublieft zoals U toen deed’*

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Jesaja 51:9b*

Vs9b *Rahab* = Egypte (30:7; Ps 87:4) > de *engelvorst* van Egypte = ‘de draak’ (27:1; Ps 89:11; Ez 32:2)

Wijder: Rahab = de engel van de oeroceaan (*tehôm*); vgl. Jb 9:13; 26:12

Vgl. Js 14:12-15 de engelvorst van Babel (in een beschrijving van de koning van Babel)

Vgl. Js 46:1 Bel > Nebukadnezar > hele land/volk/stad (de koning is de belichaming van zijn god)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Engelvorsten*

Andere voorbeelden:

- Ex 15:1 (vgl. 12:12): de engelvorst van Egypte?
- Ez 28:12-19 de engelvorst van Tyrus (cherub! Eden!)
- Dn 10:13,20 de engelvorst van Perzië
- Dn 10:20 de engelvorst van Griekenland
- Dn 10:21 Michaël, de engelvorst van Israël
- Op 12:9; 20:2 de 'draak' = Satan, hier de engelvorst van het Romeinse Rijk

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Jesaja 51:10-12*

Vs10 nog steeds de Uittocht (Schelfzee drooggelegd; vgl. 50:2), maar ook herinnering aan de oeroceaan (*tehôm*)?

Vs11 *Gods* antwoord op de oproep van vs9v: zie 35:10: de ballingen keren terug: eeuwige vreugde & blijdschap (Abarbanel: Messiaanse tijden!)

Vs12-16 vervolg van vs11: troost! (vgl. 40:1); vs12: 1e ‘u’ = mv., 2e ‘u’ is *vrl*. enk.: stad of bruid (Sion): niet bang zijn voor nietige sterveling & mensenkind (*ben-adam*)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Jesaja 51:13v*

Vs13 uw [nu mnl. enk.!] Trooster is uw almachtige Schepper! Wees dus niet bang voor uw tegenstanders!

'De onderdrukker': Babel? Cyrus? Rabbenoe Jesjajah: dit is 'Gog' uit Ez 38v vlak vóór de Messiaanse tijd! (ook chr. uitleggers: Antichrist: de Satanische wereldmacht van de eindtijd). Maar misschien toch gewoon Babel…

Vs14 de gebonden Israëliet wordt bevrijd van de dreigende groeve; hij hoeft geen broodgebrek meer te vrezen

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Jesaja 51:15v*

Vs15 vgl. Jr 31:35b; zie ook Jb 26:12 en vgl. Js 51:9v.

Vs16 ‘uw’ = Israël: Gods getuigenis a/d wereld; vgl. 59:21

‘bedekt’: Gods bescherming; vgl. 49:2

Kimchi: Ik zal jullie beschermen door de hele Diaspora heen tot op de Messiaanse tijd!

Hemel… aarde: hier figuurlijk voor het nieuwe Israël (Targoem, Rasji): sterren aan de hemel, zand van de aarde (Gn 22:17; Hb 11:12)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Jesaja 51:17v*

Vs17-23 *Vijfde oproep*, nu van God (via de profeet) tot het volk (vgl. contrast: 51:9 bede tot God)

God neemt Israëls zaak op zich nadat Israël de beker van zijn gramschap heeft moeten drinken; vgl. vs22; 40:1v (vgl. Ps 75:9; Op 14:10; 16:19)

Vs18 Sions ‘zonen’ zijn haar inwoners; niemand bekommerde zich meer om haar (vgl. Ez 16:5 parallel Israël vroeger & in de toekomst)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Jesaja 51:19v*

Vs19 Israëls rampen (in eigen land, vóór de ballingschap, dus tijdens beleg) tweeërlei:

- verwoesting [of plundering], ondergang
- honger [> ondergang], zwaard [> plundering]

Hebr. *mi:* normaal ‘wie?’, hier misschien ‘hoe?’ (NBG)

Vs20a vgl. Kl 2:19; 4:1! droeve herinneringen aan het beleg (als een antilope in een net gevangen, uitgeput & hulpeloos)

Vs20b niet slechts Babel maar *Gods* grimmigheid over hen

©Prof Dr Willem J Ouweneel
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Jesaja 51:21v*

Vs21-23 de ellende van Israël zal nu van hen overgaan op hun verdrukkers

Vs21 vgl. weer beeld van de beker/kelk (vs17): ‘dronken’, niet van vreugde (vgl. normale beeld van de wijn), maar van ellende & Gods gramschap (vgl. 19:14; 24:20)

Vs22a God voert hun rechtszaak (bekend beeld! zie 1:18; 41:1-4, 21-24; 43:9-12, 26v; 45:21)

Vs22b Israël wordt de lijdensbeker uit de hand genomen

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018

# *Jesaja 51:23*

Vs23 … en die beker gaat over naar de verdrukkers

‘tegen uw ziel’: want de ziel voelt de pijn van het lichaam (Kimchi); of: de vijand raakte wel Israëls lichaam, maar nooit zijn ziel > *geheim van Israëls overleving* (Alschich, Malbim)

Vs23b soms letterlijk de ruggen van de overwonnenen geëgd

Principe: 2Ts 1:5-10! Vandaag Gods volk verdrukt, straks de verdrukkers verdrukt

Einde 2e les

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2018